

Posudek na bakalářskou práci

K topologii lyrizované prózy. Metafory prostoru v textech V. Linhartové

Vypracoval: Jakub Vaněk

Věra Linhartová je autorka, která od svých interpretů vyžaduje značnou disciplinovanost – sama je dost komplikovaná a esoterická na to, aby její texty bylo nutno zdvojit texty stejné, ne-li radikálnější povahy.

Touto větou již přímo mířím k tomu, co pokládám za hlavní problém předložené práce. Zcela otevřeně přiznávám, že jí nerozumím. Téma prostoru u Linhartové je jistě zcela zásadní, stejně jako problém časovosti a její textová hra s descartovskými motivy, o tom není sporu, nicméně v předložené práci – alespoň nakolik jsem schopen ji číst – se tato pozoruhodná tematika rozplývá do jakéhosi libovolného pojmového žonglování, jehož cílem, zdá se mi, je prokázat rovnorodost pojednávané autorky a autora přítomné bakalářky.

Především: práce nemá úvod ani závěr, nepočítáme-li dva kusé odstavce, jeden na začátku a jeden na konci, v nichž není ovšem řečeno mnoho. Už jen tento fakt je dosti závažným formálním nedostatkem. Už na začátku se kupříkladu mluví o „textovém subjektu“, která se situuje kamsi do „vyprávěcího aktu“, aniž by oba pojmy byly jakkoli přiblíženy. Jak se má textová subjektivita k „normální“ subjektivitě? Celý odstavec je kromě toho postaven na pro mě těžko pochopitelné (pseudo)kauzalitě: autor chce promýšlet spojitosti mezi textem Linhartové a textem Descartovým (nakolik tomu rozumím – snažím se totiž jeho výrazivo překládat do běžné řeči), a proto (výraz je autorův) se chce omezit na některé styčné body, které „usnadní orientaci a verbální uchopení možností implikovaných ve zmíněném postupu přeznačení“ (oním zmíněným postupem je podle všeho způsob, jakým Linhartová pracuje s Descartem), a z toho důvodu (výraz je rovněž autorův) „se také naše srovnání bude držet víceméně v mezích běžného chápání (co to je?) racionalistického subjektu“ atd. (str. 7). Povaha této kauzality, naznačené výrazy „proto“ a „z tohoto důvodu“ mi není nijak zřejmá.

Další příklady podobných postupů: „Obrazotvornost by zde (této větě předchází citát z Linhartové – J.F.) byla vedena od neskutečného, nepřítomného (od trhliny rozevřené psaním, uvažujeme-li vzhledem k celku textu) ke skutečnému. Prolnutí nebo učinění toho, co není, s tím, co jest“ (str. 11). Poslední věta (pomínu-li, že je gramaticky nesmyslná) velmi podivně trčí z celého textu, aniž by v něm plnila jakoukoli funkci.

„Z pohledu Máchovy časovosti, která je nám příkladem časovosti určitého typu lyrické poezie...“ (str. 13) – jakého typu lyrické poezie? Z jakého titulu autor tvrdí, že je mu příkladem? Jaká další lyrická poezie tedy implikuje takovouto časovost?

„Otevřený je třeba chápat jako adjektivum, má význam možnosti stavů určitého procesu“ (15) – tak zaprvé „otevřený“ je adjektivum, takže nemáme potíže tak tento výraz chápat, a pokud jde o výraz „možnosti stavů určitého procesu“, já nevím, co to je, a předchozí stránka o „otevřeném subjektu“ mi v tom nijak nepomáhá.

Často jsou v práci ad hoc nadhozeny jakési výrazy, hrající – snad – roli určitého intelektuálního koření: „Psaní, *strukturní katalyzátor*, je v tomto smyslu prostupností člověka a jazyka, nebo jazyka a prostoru“ (str. 15 – 16, podtrhuji já).

Často velmi nejasnou úlohu hrají také poznámky pod čarou: po dosti zvláštním vymezení aristotelského pojetí metafory následuje poznámka pod čarou, v níž se lakonicky praví: „Aktivita v rovině označujících“ (str. 18).

Takto se pokračuje dál a dál: jsou vedle sebe nasázeny citáty z Linhartové (které, jak všichni víme a jak už jsem avizoval, jsou samy o sobě často dost nesnadné), které jsou proloženy neméně esoterickými a spletitými úvahami autorovými, které jsou zase proloženy kusými a vágními odkazy na teoretickou literaturu (které autor přečetl hodně, nicméně vzhledem k povaze těchto odkazů mi není zřejmé, zda ji skutečně přečetl nebo namátkou nalistoval nějakou stránku).

Celou práci uzavírá (?) odstavec (závěr to není), který symptomaticky končí větou: „Uzavíráme tedy ve smyslu, který jsme tušili, aniž bychom na něj výrazněji reflektovali v průběhu (sic!) práce: neuzavřeností“ (str. 41).

Autor přítomného posudku uskutečnil několik poctivých pokusů nalézt zde nějakou stopu nějaké argumentační linie, která by mu umožnila takříkajíc „se chytit“. Nenalezl ji. Na druhou stranu nechci autorovi křivdit a mám pocit, že textem jakási racionalita probleskuje a že pojmy řekněme „otevřeného subjektu“ apod. by mohly být užitečným konceptuálním nástrojem, jak texty Linhartové uchopovat, kdyby se ovšem nerozplývaly v nejasnu. Na rozdíl od autora tento posudek nějak uzavřít musím, a tedy uzavírám s tím, že navrhuji známku **dobře**, ovšem *pouze* v případě, že autor bude u obhajoby schopen lidsky a normálně vysvětlit, co chtěl v práci říci.

Praha, 20. 8. 2016 Josef Fulka